

HE 134/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 10 a ja 10 b §:n muuttamisesta

Suomen Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta olla kuultavana suun terveydenhuollolle merkittävästä muutoksesta. Hammaslääkäriliitto ymmärtää Suomen julkisen talouden haasteellisen tilanteen, mutta toteaa, että nyt esitetty säästökeino on hyvin lyhytnäköinen ja johtaa myöhemmin kasvaneisiin kustannuksiin. Tavoitteena tulisi nimenomaan olla perusterveydenhuollon vahvistaminen, ja tämän esityksen vaikutus on täysin vastakkainen.

Hammaslääkäriliitto arvioi, että rahoituksen vähentäminen hankaloittaa hyvinvointialueiden kykyä huolehtia perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon palveluiden saatavuudesta ja niiden kehittämisestä. Tässä uudistuksen alkuvaiheessa olisi tärkeää antaa hyvinvointialueille aikaa ja resursseja toimintatapojen yhtenäistämiseen ja kustannusvaikuttavien palvelujen kehittämiseen.

Hyvinvointialueet ovat innovatiivisesti kehittäneet palveluiden sisältöä ja palveluketjuja hoitoon pääsyn parantamiseksi tähän myönnettyllä lisärahoituksella. THL:n juuri julkaistun arvion mukaan hammaslääkärin vastaanotolle tammi–elokuussa 2024 neljässä kuukaudessa pääsi 93 prosenttia potilaista (Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa: Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2024).

Parhaillaan suun terveydenhuollossa kehitetään esimerkiksi digitaalisia ja liikkuvia palveluja sekä erilaisia väestövastuuseen tai potilassegmentointiin perustuvia omatiimi-, omahammaslääkäri- ja hoidon jatkuvuus -malleja. Hyvinvointialueilla on aiempaa paremmat mahdollisuudet tehdä tärkeää moniammatillista yhteistyötä potilaiden ja väestön parhaaksi suun ja muun terveydenhuollon sekä sosiaalihuollon kesken. Nyt tulisikin huolehtia hyvinvointialueiden riittävästä rahoituksesta. Tempoileva lainsäädännön muuttaminen ja rahoituksen vähentäminen eivät edesauta hyvinvointialueiden kehittämistoimintaa.

Edellä mainitun raportin mukaan ”hoitotakuuajan piteneminen lisää hoitovelan ja palvelutarpeiden kasvamisen riskiä. Muutos saattaa lisätä myös erikoissairaanhoidon tarvetta ja käyttöä jo lyhyellä aikavälillä.” Hammaslääkäriliitto yhtyy THL:n näkemykseen ja toteaa lisäksi, että esitys toteutuessaan tulee lisäämään päivystyskäyntejä, väestöryhmien välisiä terveyseroja ja alueellisia eroja. Hoidon tarve ei vähene, vaikka hoitoon pääsyä pidennettäisiin. Päinvastoin, hoitoon pääsyn pidentäminen voi pahentaa suun ongelmia. Ehdotettu muutos kuormittaa entisestään julkisen sektorin suun terveydenhuollon henkilöstöä ja voi lisätä siirtymistä töihin yksityiselle sektorille sekä vaikeuttaa rekrytointia.

Yhdessä asiakasmaksuihin esitettyihin korotuksiin liitettynä nyt esitetty hoitotakuun pidentäminen lisää entisestään luottamuksen vähenemistä julkista terveydenhuoltoa kohtaan. Suun terveydenhuollon asiakasmaksut muodostavat jo tällä hetkellä osalle väestöstä esteen tarvittavan

hoidon saamiseen. Esityksen vaikutukset kohdistuvat eniten yhteiskunnassamme heikoimmassa asemassa oleviin. Tutkimusten perusteella suun sairaudet ovat yleisimpiä alemmissa tuloluokissa. On myös huomioitava, että yksilön suun terveydentila vaikuttaa myös hänen yleisterveyteensä. On erittäin huolestuttavaa, että suun sairauksien merkitystä ei edelleenkään tunnisteta, vaan oletetaan, että niiden kohdalla hoitoon pääsyä voi odottaa merkittävästi kauemmin kuin muuhun hoitoon pääsyä.

Käytännön tueksi olisi tärkeää määritellä tarkemmin hoitojakson valmistumiseen liittyvä ”kohtuullisen ajan” määritelmä. Esimerkiksi perusteluissa olisi hyvä viitata Käypä hoito -suositusten lisäksi juuri valmistuneeseen Suun tutkimus- ja hoitoväli -konsensussuositukseen (Duodecim), ja niissä määriteltyihin hoitokokonaisuuksien enimmäisaikoihin.

Kela-korvausten nosto ja kehittäminen ovat Hammaslääkäriliiton mukaan oikea askel siihen suuntaan, että suun terveydenhuollon potilasmääriä voidaan tasata paremmin julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Tämä ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että suun terveydenhuollon rahoitusta vähennetään hyvinvointialueilta tai että julkisia palveluja ei enää tarjota koko väestölle.

Varatoiminnanjohtaja, EHL, HLT
Nora Savanheimo
nora.savanheimo@hammaslaakariliitto.fi
p. 0400378484